

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és oszöntörtön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, félre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyetli tagok és községi előjárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FÜSZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PÁL

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DERÉKI ANTAL

FÜMUNKATÁRS:

FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyit-tör sora 1 K.

M. kir. postakörnyezeti oheque-számla 10,489. szám.

Pártszervezés.

Mikor az 1905. év vége felé Kossuth Ferenc miniszter, a függetlenségi és 48-as párt elnöke országos és kerületenkénti szervezkedésre felhívta a függetlenségi képviselők figyelmét, mindenki tudta és érezte, hogy a felszólalás nemcsak ötletszerű véletlen műve, hanem annak helyes felismerése volt, hogy a pártnak, ha programjából bármit is a megvalósulás stádiumába akar juttatni, feltétlen szüksége lesz a szervezetszervezés rejő nagy erkölcsi erőre, mely nélkül magasabb célokat és eredményeket elérni szinte lehetetlen.

A felszólítás elhangzott, mint pusztában a szó; képviselőink nagyobb része, a mandátum birtokában, talán még tudomást se vett róla, a nemzet pedig várakozó álláspontra helyezkedett és valószínűleg úgy bölcsekedett, hogy a szervezés kötelessége, az akció megindítása első sorban a képviselőket illeti, a kiknek leginkább tájékozva kell lenniök a politikai helyzet minden fázisáról...

Kossuth levele tehát írott malszt maradt.

A nemzet átengedte magát a biztos tudatnak, hogy az ország sorsa, a kormány élére állított jeles hazafiak kezében kedvezőbbre fordul; megbízott vezéreiben, és e bizalom kényelmében teljesen a tételekre kárhoztatta magát és csak olykor-olykor emelte fel szavát, midőn indolenciájából egyes erősebb politikai események riasztó zaja felébresztette...

Pedig a nemzet a mult keserű tapasztalataiból már leszűrhetette volna magának azt a megdönthetetlen igazságot, hogy támogató hadsereg nélkül, a vezérek minden tudása, becsületes szándéka és minden taktikája kudarcot vall.

Az új alakulásnál, tájékozatlan új elemek kerültek a parlamentbe; fiatal képviselők, a kiket az ifjúságukkal járó tapasztalatlanság és a valódi ambíció hiánya gátolt meg abban, hogy nagyfontosságú hivatásuknak tudatába juthattak volna; míg egy része üres szónoklatokban merített és elégitette ki hiuságát, a másik része azon előnyök után futkározott, melyeket a képviselőség önként felkinált; így történt meg nem egyszer az a szégyenletes eset, hogy a nem-

zet életébe vágó legfontosabb ügyekben, a Ház alig volt határozatképes és így jutottunk el odáig, hogy ellenségeink — szervezetszervezésünket felhasználva, — egyszerre támadtak minden oldalról, minden fegyverrel és mikorra már eszmélni kezdtünk, annyira benne voltunk, annyira usztunk az árban, hogy a kibontakozás és érdekeink megvédése most már emberfeletti erőt igényel...

Az osztrákok kapzsisága, szinte zsaroló pressziója, az oláhok fészkelődése, a horvátok példátlan szemérmetlenkedése, mindmind szervezetszervezésünkben nyert tápot és erősödést; egyik a másiktól merítette és növelte erejét; egyik a másiktól szolgált buzdításul, csak mi maradtunk meg a régi közönyünkben, mintha a mi szénánk a legjobb rendben volna...

Mert önámítás elhinni, hogy a kiegyezés nem nyújthatott volna nekünk nagyobb előnyöket, ha háttérben a horvát kérdésnek üszke nem égett volna, vagy ha az egész szervezett nemzet, a kierőszakolt és ránk rótt terhek ellen egyértelműleg tiltakozott volna.

Esztelenség elhinni, hogy a horvátoknak lett volna bátorságuk a késhegyig menő harcot idáig fejleszteni, ha a legelső alkalomnál, mikor állandóan idegen nyelven kezdtek a magyar parlamentben felszólalni, az egész magyar nemzet tiltakozott volna e megszenstelenítés ellen.

Badarság elhinni, hogy maga Bécs és Zágráb meg nem rémült volna, ha az egész magyarságot mint egy embert, miut egy akaratot, mint egy nagy erkölcsi erőt látta volna hitvány törekvéseivel szemben állani...

És mekkora önértékre, mekkora erőre dagadt volna vezérfiaink ellenálló képessége és önbizalma, ha az egész magyar nemzetet szervezve látták volna a hátuk mögött.

De nem látták, mert a nemzet aludt, mert a nemzet közönyös volt, mintha — a közelmúltban lezajlott alkotmányvédelemben, — minden erejét ki merítette volna; és ellenségeink ez indolenciánkat ravaszul felhasználták, rést törtek maguknak mindenfelé és annyi tűz közé szorítottak, hogy vezéreink képtelenek voltak a sok támadást saját erejükkel visszaverni, meggyengíteni...

Mi pedig aludtunk, álmodtunk

tovább oly mélyen, hogy még a harci riadó se volt képes felébreszteni; csak akkor kezdtünk ébredezni, mikor már a horvátok zaja messze tulhangzott hazánk határain, mikor már az osztrákok ránk sózták a kvóta-felemelést és egyéb más terheket, melyek alatt most már tíz évig nyöghetünk és görnyedhetünk változhatlanul.

Ezért szorgalmaztuk, sürgettük mi unostalan a függetlenségi és 48-as párt szervezését nemcsak városunkban, de az egész megyében is; nem fáradtunk ki a sürgetésben, sőt minden kínálkozó alkalmat megragadtunk, hogy újból és újból szőnyegre hozzuk és elaludni ne engedjük...

Ma végre eljutottunk törekvésünk megvalósulásához, ma tartjuk városunkban a függetlenségi 48-as párt szervező gyűlését! És ott legyen minden igaz székel, társasalmi osztálykülönbség nélkül!

Nem politikai gyerekjáték ez! Komolyabb, nagyobb célok követelik a szervezkedést. A mulasztások egész tömegét kell elentsúlyoznunk és ha a rajtunk ejtett tömérdek vérző sebet nem is lehet egyszerre meggyógyítani, azon kell működünk, arra kell törekednünk, hogy a jövőnek megmentjük, a mi menthető és hogy vezéreinknek ne csak támaszul, de irányítóul is szolgálhassunk szervezett erősségünk által.

Megyénk szűkebb határai között is feltétlenül és elodázhatlanul égető szükség van a szervezkedésre; még nem ültek el teljesen a hullámok; még látunk és észlelünk olyan törekvéseket, melyek az átkos multat akarják feltámasztani és üszköt dobni a megye békességébe.

Biztos tudomásunk van róla, hogy vannak még közöttünk olyan elemek, a kik más irány felé óhajtanak terelni a közvéleményt, a kik félnek a függetlenségi eszméktől, mint az ördög a tömjéntől; ezek a zavarosban halászók, a kik a régmúlt idők átkos korszakát áhitozzák vissza, talán mert akkor mint egyének biztosabban érvényesülének.

De ma ott a szervezkedő gyűlésen szilárdnak, erősnek kell lennünk és minden támadót, minden bujtogatót, minden kétes elemet, hazafias önértéssel visszaverni — visszautasítani.

Ne maradjon konkoly a bu-

zában... A tiszta függetlenségi 48-as eszméknek kell győzelmet és pártot biztosítani, és tisztán, világosan, félremagyarázhatlanul kijelölni a célt, mely felé, egymásban bizva, egymásra támaszkodva a jövőben haladni akarunk.

Minden eltérés, minden této-vázás hiba és bűn lenne részünkről...

Programmot kell adnunk, tiszta, világos programmot és nem üres frázisokat, pusztá jel-szavakat! A munka ideje bekövetkezett és nem lehet igaz hazafi, a ki abból a maga részét ki nem követeli és becsületesen, lelkiismeretesen el nem végzi!

Programmot kell adnunk! A reális munka programját, melynek tartalmát, erőt és melegséget a minden egyéni érdek felett diadalmaskodó hazaszeretet adhat csak és ez eszmével, e programmal „*elnünk, halnunk kell!*“

Deréki Antal.

Közigazgatási bizottsági ülés.

Udvarhelyvármegye közigazgatási bizottsága, szerdán e hó 8-án tartotta ez évi első ülését a vármegye-háza kistermében Ugron Ákos főispán elnöklété és a bizottsági tagok élénk részvétele mellett.

A terembe lépő főispánt megjeleneésekor zajosán megéljeneztek a bizottsági tagok, az elnöklő főispán viszont szívélyesen üdvözölte a jelenlevő tagokat és az újév kezdetén támogatásukat kérte.

Az alispáni jelentésnél csak Soó Gáspár szólt fel, hogy van-e az alispánnak tudomása róla, hogy Fenyéden Gálffy István jegyző az ottani birtokossággal a saját birtokát is megveteti 800 K árban és hogy a fenyédi bíró és jegyző engedélyt adtak, hogy az egész farsangon a táncvigalmak a község házában legyenek megtarthatók, holott a község háza a temető térszomszomszágában van? úgy az alispánnak, mint az elnöklő főispánnak, mindkét panaszt ügyben adott megnyugtató felvilágosításai után, az alispáni jelentést tudomásul vették.

Barabás András árvaszéki elnök jelentéseit a megyei és városi árva-ügyekről tudomásul vették.

Dr. Lengyel tiszti főorvos jelenti, hogy a közegészségügy általában kedvezőbbnek mondható, mint a megelőző november hónap; december első felében bejelentetett 193, — míg a másik felében csak 77 heveny fertőző betegség. Gyógykezelés alatt állott 270, meggyógyult 227, meghalt 28, gyógykezelés alatt áll 15 beteg. A vármegyei közkórházban ápolott 214, — meggyógyult 88, javult 4, gyógyulatlannal távozott 4, meghalt 3, ápolás alatt maradt 117 beteg.

Dr Keith Ferenc, mint tanfelügyelő helyettes jelentéséhez Ugron Zoltán szövegezt fel, hogy a vármegyében a tantervek kinevezése a magyarság kárára történik és konkrét esetül arra hivatkozik, hogy Nagygalamfalván egy gör. kath. tanítónő vétetett fel.

Elnöklő főispán rögtön megcáfolta a a felszólalót, kijelentvén, hogy a Nagygalamfalvára kinevezett tanítónő nem gör. kath. hanem ág. ev. vallású; egyben kéri a bizottsági tagokat, hogy felszólalásaikban több óvatosságra törekedjenek és előbb alapos információt szerezzenek be, mert az ilyen gyanús felszólalások nem csak támadó hírlapi polemiákra, de mélyebb konfliktusokra is alkalmat szolgáltathatnak.

Stratzinger Emil pénzügyigazgató, valamint Révffy Zoltán kir. ügyészi jelentései tudomásul vétettek.

Szobotka Rezső főmérnöki jelentésénél ismét Ugron Zoltán szövegezt fel éles hangon a vasutak ügyében, melyek nemcsak megyénknek de az egész Székelyföldre is nagy gazdasági és nemzeti fontossággal bírnak és melyeknek kiépítési ügye most, midőn a kereskedelmi minisztérium 200 milliót állított be a budgetbe kiváló aktuálissá válnak. A tárgyhöz az elnöklő főispán, az alispán és Dr Kovácsi Alberten kívül még többen is hozzászóltak végül határozatul kimondatott, hogy a kereskedelmi kormányhoz újból felírni, hogy a Borszék Soma által rég sürgetett transzverzális vasut vonal: Kolozsvár — Marosvásárhely, Székelyudvarhely és Sepsiszentgyörgyön át kiépíttessék; külön felirásban pedig a már meglevő szárnyvonatunknak Csikmegebe való sürgős kiépítését kérelmezik.

Ennek kapcsán Dr Damokos Andor alispán örömmel jelentette, hogy a kereskedelmi minisztérium a megyének utépítési célokra 10 éven át évenként 12000 koronát, összesen tehát egy millió és kétszáz ezer koronát engedélyezett, és a kiépített utakat majdan állami kezelésbe veszi át. E kijelentést a legnagyobb örömmel és hálával tudomásul vették. Ez alispánunknak ki ez ügyben számtalanszor exponálta magát, olyan vívmánya, melyre mindég büszke megelégedéssel tekinthet vissza.

Zonda József jelentése az állategészségügyről elég kedvezően hangzott; Ugron Zoltán csak annyiban szövegezt fel, hogy a méhüvelvélőveszedelmesen terjed az állatoknál és ez ellen intézkedést kér, hogy a földművelésügyi miniszterhez felírja, hogy a használt orvosságok megvizsgálását kerelmezzék.

Elnöklő főispán jelzi, hogy a főszolgabírók és szolgabírók behívtak eskütelre; mire Dr Demeter Lőrinc, Gálffy Kálmán főszolgabírók, Szabó Nándor, Bíró Dénes, Bartha Gábor, Dr Pálffy Jenő és Tamás Péter szolgabírók az esküt letették.

Elnök napirendre tűzvén az albizottságok megválasztását, elsőbbsen az erdészeti bizottság választatott meg titkos szavazás után, melynek eredményeként kihirdetik, hogy Ugron Ákos, Soó Gáspár és Sándor Mózes, kültagnak pedig Fái Gyula, az albizottság elnöke Ugron Ákos főispán, alelnöke Soó Gáspár választotta meg.

A másodfokú erdei kihágási bíróság, ajánlat folytán közfelkiáltással következőleg alakult. Rendes tagokul megválasztottak: Soó Gáspár, Dr Kovácsy Albert, Gróf Mikes János és Sándor Mózes; pótagokul pedig Dr Nagy Sámuel, Vajda Ferenc, Dr Mezei Ödön és Ugron Zoltán választottak.

A fegyelmi választmányba közfelkiáltással, a választott bizottsági tagok közül, rendes tagokul Dr Nagy Sámuel és Sándor Mózes, pótagul Soó Gáspár, a kinevezett bizottsági tagok közül, rendes tagul: Szobotka Rezső és Kuliszky Ernő, pótagul Stratzinger Emil választottak.

A többi kisebb nagyobb bizottsá-

gok megalakulása után, elnök felhívása folytán, a másodfokú erdei kihágási bíróság jelenlévő tagjai valamint a főszolgabírók közül utólag megjelent Szabady Tivadar oklándi főszolgabíró az esküt letették.

Stratzinger Emil pénzügyigazgató, Szobotka Rezső főmérnök és Dr Majthényi Miklós néhány előterjesztésének elfogadása után elnöklő főispán az ülést berekesztette.

KÜLÖNFÉLEK.

— **Rp. Keserű labdacok**, «a Bömbölde» részére.

Sign: Hetenként egy adag.

Dicső napra virradunk ma,
Készülünk alakulásra;
Meglátjuk ki köztünk „ludas”
Ki igazi negyvennyolcas.

Elég volt már a tespedés,
Jöjjön hát a szervezkedés.
Velünk lesz minden hazafi:
„Mindnyájunknak el kell menni!”

A buzának is van alja,
Városunknak darabontja;
A ki nem függetlenségi
Jobb ha csak kívülről nézi.

A korezmáros csak hallgatja,
Kalapját is félre csapja;
Ha mind ott van, én is megyek,
Máskor hitványabb nem leszek,
A haszonról ma leteszek!

Dr Veritás.

Ádám Albert

Megdöbbsentő, szomorú reggelre ébredtünk tegnap, szombaton, e hó 11-én. Mint a futó tűz, úgy terjedt el a hír, hogy Ádám Albert, Udvarhely vármegye főjegyzője, az unitárius egyház gondnoka, önkézüleg vetett véget életének, szombaton reggel 6 és 7 óra között. A megboldogult 1846 január hó 6-án született Bözödön; tehát épen e hó 6-án mult 61 éves. A vármegyében szolgált 1892 június 1-je óta, tehát összesen 39 szolgálati éve volt; vármegyei főjegyző lett 1905 április hó 17-én. A napokban kezdett betegeskedni; erős meghűlés folytán tüdőcsuklathúst kapott, mely pénteken este tüdőgyulladásba fajult át; Szombatfalvi Lajos városi főkapitány pénteken este meglátogatta régi hű barátját és állapotát már akkor aggasztónak találta. Sajátkezüleg írott végrendeletében Szombatfalvi Lajost bízta meg az intézkedések megtételével és utolsó óhaja az volt, hogy édes atyja mellé Bözödön temessék el, mely kívánságát teljesíteni is fogják Könyvtárát a székelykeresztúri gimnáziumnak hagyományozta, vagyonát pedig rokonai között osztotta szét. Nagy karosszékeben ülve, vadászfegyverével lőtte meg magát és azonnal meghalt. Tettének okául gyógyíthatatlan betegségét említi.

A holttestet a vármegyeháza dísztermében ravatalozzák fel és ott ma vasárnap d. e. 11 órakor lesz a hivatalos temetési ünnepély; a megyei tisztikar a város végéig kíséri, honnan Bözödre viszik és ott hétfőn délelőtt 11 és fél órakor helyezik örök nyugalomra.

A megboldogultban a vármegye egyik derék, becsületes, páratlan szorgalmu és pontosságú hivatalnokát, egyháza pedig egyik buzgó fiát veszítette el. Nemcsak hivatalnoktársai, de az egész társadalom osztatlan szeretetét és tiszteletét is bírta, amit jószágos, előzékeny modorával, mindig kifogástalan jellemével meg is érdemelt. Megdöbbsentő, gyászos halálánál ne keressük, ne kutassuk a Mindenható kifürkészhetetlen akaratát. Mikor a lélek elveszti egyensúlyát, mikor a gyarló, beteg testet már nem ellensúlyozhatja a lélek akaratereje, akkor a tett egy ellenőrizhetetlen gyöngye pillanatban önként is megszületik. Temessük és sirassuk el igaz, őszinte részvétünkkel és őrizzük meg emlékezetét az utókor számára is kegyelettel.

A halálesetről a vármegyei tisztviselői kar külön gyászjelentést adott ki. Béke és áldás lebegjen porai felett!

— **Ugron Ákos főispánunkat** a szerdán tartott megyebizottsági ülés lefolyása után, az összes megyebizottsági tagok hivatalos helyiségében küldöttsegileg felkeresték, hogy szeretetük, tiszteletük és ragaszkodásuk jeléül, átadják neki azt a díszesen kiállított ujveji üdvözlöt, melyet Pálmai József szerkesztett és kiváló művészi ízléssel állított ki. A küldöttség nevében Dr Kovácsy Albert országgyűlési képviselő tolmácsolta a tisztelgők érzelmeit, igen szép és tartalmas beszédben. Főispánunk látható örömmel fogadta a bizalom megnyilatkozását és meleg szavakban fejezte ki köszönetét úgy a küldöttségnek, mint azoknak is a kik aláírásaikkal e szép emléket becsessé tették neki.

— **Szíves tudomásul.** Tárgyhalmaz miatt kénytelenek voltunk a hozzánk beküldött közlemények egy részét jövő számunkra fentartani, egyben ismételtlen kérjük lapunk levelezőit és barátait, szíveskedjenek közleményeiket idejekorán kezeinkhez juttatni.

— **„A Firtos regéje”** című tárcánk folytatását, az aktuális közlemények halmaza miatt, jövő számunkban közöljük.

— **Gróf Majláth püspök levele** Dr Nagy György országgyűlési képviselőhöz. Nagyságodnak f. évi december hó 20-ikáról kelt nagybecsű levelet, az Országgyűlési Értesítő mellékelt számával együtt hálás köszönettel vettem és a kepe megváltás ügyében tanusított buzgalmaért, a midőn ezennel köszönetemet s az új esztendő alkalmából jó kívánataimat is kifejezem, felhívom a nagyságos képviselő urnak a székely ügyek iránt érdeklő figyelmét a gyulafehérvári „Közművelődés” című lapban ugyanabban „Keperetórium” cím alatt megindított aktaszerű közlésekre, a melyekből majd látni méztótatit, hogy p. o. 1964. évben az erdélyi törvenytelen országgyűlésen fölvevett kepe váltást éppen a magyar tényezők, a katólikus, ev. református és unitárius püspökök elleneztek, még pedig olyan hazafias okokból, a melyek az akkori idők követelménye szerint teljes jogosultsággal bírtak. Nagyságod mostani nagybecsű interpellációjának mindenesetre megvan az a jó eredménye, hogy a miniszter urnak arra adott válasza s így hivatalos nyilatkozata szerint a kormány az 1848 XX. törvényekket is teljesen elegendő jogcímnek tekinti a megváltás keresztül vitelére és így nem kell attól tartani, hogy a dolog a jogalap tanulmányozásának utvesztőiben elakad. Fogadja nagyságos képviselő ur ismételt köszönetem s őszinte tiszteletem nyilvánítását. Gyulafehérvár, 1907 december hó 31-én. Majláth s. k. erdélyi püspök.

— **Fillérestély.** A jótékony nőegyesület ez évi első fillérestélye f. hó 8-án, szerdán volt a „Budapest” kistermében, a hová elég szép és nagy közönség jött össze. A terem fűtése is kielégítő volt és így nem kellett dideregni. Az első szereplő Fábrián Károly volt, aki a 2 ik aszszonyt szépen és helyes felfogással, talán kissé túlélnék színezéssel szavalta. Az estély műsorának gerincét a gróf Mikes János esp. pleb. szabad előadása képezte, a nő régi és mai helyzetéről és elhivatásáról. A szép előadást a közönség feszült figyelemre méltatta és zajos tetszéssel honorálta. Schiller Irma kedves csevegése mindvégig derült hangulatban tartotta a figyelmes hallgató-ságát. Híven és jellemző vonásokkal mutatta be a sirig szerelmes kisasszonyt. Kónya Jancsi zenekara remekül játszotta a szebbnél szebb és zamatos magyar nótákat. Midőn a szereplők és rendező elnökök (Homolayné és Deményné) iránt való méltó elismerésnek kifejezést adunk, reméljük, hogy ez a szépen sikerült első fillérestély nem lesz egyben utolsó is, hanem csak nyitányát ké-

pezi méltó és következő társainak. A tiszta jövedelem mintegy 40 korona volt. A legközelebbi estély valószínűleg e hó 22-én vagyis 2 hét múlva lesz.

— **Egyházi estély.** A székelyudvarhelyi református egyházközség ma, vasárnap d. u. 5 órakor a ref. kollegium tornacsarnokában tartja második egyházi estélyét, melyre a rendezők érdekes tárgysorozatot állítottak össze. Az estély rendezői: Molnár Margit és Kassay Irén.

— **Az ipari munkások szabad lyceumán** ma délután 2 órakor a Polgári kör nagyertermében Kovács Dániel fog előadást tartani a „Szocializmusról az ó-korban”.

— **A magyarországi munkások rokkanat és nyugdíjgyűlésének** helybeli 138-ik fiókja javára folyó év január 5 én rendezett színelőadás összes bevétele 712 K 60 f, kiadás 412 K 04 f. Tiszta jövedelem: 300 K 56 f. Felülfizettek: Dr Válcik Ferenc 6 K, Sükőd Miklós 5 K, Solymossy Endre 4 K, Betegh Pál 3 K, m. kir. pénzügyőri szakasz 3 K, Gróf Mikes János 2 K, Lakatos Tivadar 1 K 60 f, N. N. 1 K 80 f, Karda Dénes 80 f. Ez alkalommal az egyet fiókja úgy az összes mükedvelő hölgyeknek es uraknak, valamint Deréki Antal rendező urnak és a felülfizetőknek hála köszönetét nyilvánítja.

— **A polgári önképző kör** elnöksége felszólította a mult vasárnapi mükedvelői előadás közremüködött hölgyeket és urakat, hogy tekintettel az elért nagy erkölcsi sikerre, hajlandók volnának-e a „Napráforgó” című énekes népszimfűvet általános közkívánatra a „Polgári Önképző kör” építendő Otthona javára megismételni. Miután úgy az összes közremüködők, valamint a darab szerzője és rendezője Deréki Antal is kinyilatkoztatták, hogy készségesen állnak a jótékony cél szolgálatára, az előadást jövő vasárnap, azaz e hó 18-án megismételik ugyanazon szereplőkkel a „Budapest szálloda” színháztermében. A „Polgári Önképző körnek” már egyik régi és nemes törekvése, hogy városunk polgárságának egy olyan „Otthon” emeljen, a hol a város összes iparosai az önművelődésre, a nemes szórakozásra és közös céljainak megbeszélésére, intézésére saját kényelmes és a mai előrehaladott kornak megfelelő hajlékot találjanak. Ezt a nemes célt óhajtja szolgálni, a közkívánatra rendezendő mükedvelői előadás és hinni szeretnők, hogy e cél elérésében, a támogatásra méltó egyet, városunk minden társadalmi osztálya készséggel pártfogolja.

— **Figyelmeztetés.** A f. hó 15-én szerdán d. u. 2 órakor tartandó nőegyesületi közgyűlésre a tagokat és az érdeklődő közönséget azzal a figyelmeztetéssel hívjuk meg ismételtlen, hogy az alapszabályok VI. §. f) alpontja értelmében jogérvényes határozat hozatalához 20 tag jelenléte szükséges és ha a közgyűlésre 20 tag meg nem jelent, 8 nap múlva új gyűlés hívandó össze, melynek határozata — tekintet nélkül a jelenlévők számára — jogérvényes. A közgyűlés a vármegyeháza kistermében lesz. A Nőegyesületi közgyűlés előtt, f. hó 15-én d. u. fél 2 órakor a választmány fog előkészítő gyűlést tartani szintén a vármegyeháza kistermében.

— **A Polgári Önképző és Segélyző Egylet** e hó 14-iki fillérestélyét rendezik: Izsák Erzsé, Sándor Juliska; közremüködnek: Szemlér Ferenc főgimn. tanár felolvas, énekel Manchen Margit, monologot ad elő: Paroczay Máttyás, legújabb Gramofonon előadást tart Kaskó Béla.

— **Tanfolyam** a kereskedelmi könyvitel és üzleti levelezés gyakorlati elsajátítására. Kereskedői alkalmazzottak és megfelelő előképzettséggel bíró iparosok részére — többek fölkerésére — 3 óra terjedő tanfolyamot nyitok. Tanítási idő vasár- és ünnepnapokon fél 11-től fél 12 óráig

Kezdete jan. 20. Jelentkezhetni Spaller József szakisk. tanárnál Kossuth-utca 33 sz., déli 12 órától 2 óráig mindennap.

— **Községi bírák a főispánnal** Ugron Ákos főispán népszerűségét mi sem bizonyítja jobban, mint a tegnapi megkapó jelenet. Az udvarhelyi járás községi bírái ugyanis sorshuzás végett a főszolgabírósnál voltak. Bíró Ferenc máréfalvi bírónak azon köztetszéssel fogadott ötlete támadt, hogy a főispánt testületileg üdvözlőjék. Dr. Demeter Lőrinc, a járás szintén kedvelt főszolgabírája készséggel vezette a bírakat a főispán elé, hogy érzelmeiket tolmácsolják. A főispán igen szívélyesen fogadta a tisztelgőket s biztosította őket további jóindulatáról. Lelkes eljénzés után a főispán egyenkint kezét szorított székely testvéreivel és ezzel a tisztelgés véget ért.

— **A néphez.** Ilyen címen, az imént lefolyt ünnepek alatt egy ismeretlen valaki egy röpiratot csempészett be íróasztalunkra, mellyel úgy látszik, nemcsak bennünket, de az egész város munkás és iparos osztályát is boldogították. Köszönettel fogadtuk ismeretlen vállalkozónk irántunk tanúsított szíves figyelmét, mert így megtudtuk, hogy a röpiratot a „Magyarországi szociáldemokrata párt” adta ki, programjának magyarázatául. El is olvastuk figyelemmel és megtudtuk belőle, hogy ez csak amolyan keserű maszlag, melyet — hogy megemészthetőbb legyen, más jelszavas ostyába burkoltak, de azért a „nemzetköziség” íze megmaradt, a mit a röpirat a 7-ik oldalon elég őszintén el is árul. Nem tagadjuk, vannak benne olyan egészséges eszmék is, melyek a tiszta, szociális elveket támogatják, de a jelentékenyebb része inkább oda irányul, hogy a munkásosztály lelki egyensúlyát megingassa és olyan eszméket, követeléseket és igényeket támasszon benne, melyek még a messze jövőben sem lehetnek elérhetők, a társadalmat pedig fenekestől felforgatnák. Mi úgy érezzük, hogy a mi józan, munkaszerető székely népünk a minden realitást nélkülöző eszméknek nem fog felülni, hanem megmarad eddigi becsületes, vallásos munkásságában, valamint mi is megmaradunk azon rég hangoztatott elvünkkel, hogy minden olyan szociálist must kárhozzatunk, mely függetlenül más jelzöt is használ, mert azok a jelzők ismét csak bizonyos osztályoknak szolgálnak politikai és egyéni céljukra...

— **A bencédi ifj. önképzőkör** dec. 28-án sikerült téli táncvigalmat rendezett tankönyveszerzési alapjára. Összes bevétel volt 68 K, 30 fill. Kiadás 33 kor. 62 fill. Tiszta jövedelem 34 kor. 68 fill. Felülfizettek Deák Miklós 4 kor. 20 fill. Miklós György 1 kor. Bencédi Dániel 40 fill. Bencédi Zsigmond 20 fill. A jótékony cél érdekében fogadják ez uton is a rendezőség szíves köszönetét.

— **Új főigazgató.** A nyugalomba vonult Elischer nagyszebeni tankezületi főigazgató helyére a vallás- és közoktatásügyi miniszter Walter Bélát, a löcei állami főreáliskola igazgatóját nevezte ki, a ki huszonhárom év óta szolgál és szolgálati idejének egy részét Brassóban töltötte, tehát eléggé ismerheti leendő kerületének sajátosságait.

— **A karácsonfalvi unitárius nőegylet** karácsony első napján este a külső tanteremben igen fényesen sikerült „Karácsonyfa ünnepélyt” rendezett ajándékban részesítve úgy az egyk. tagjai gyermekeit, valamint az áll. el. iskola növendékeit vallás és nemzeti különbség nélkül. Az ünnepély kezdetét harangozás jelzé, a mikorra az iskolás sereg körülállta a gazdagon ékesített két fenyőfát s Bencédi Mózes tanító vezetése alatt énekelt mint hajdan az angyali sereg. Demeter Dénes unitárius lelkész meleg hangú beszédben szólt a kisgyermekhez és nagyokhoz. Azután 4 iskolai növendék szavalt. Majd az

ajándékokat osztották szét Demeter Dénesné elnök, Bencédi Mózesné, Barabás Irma és Deák Róza. Az ajándékokat ritka örömmel fogadták a gyermekek. Azután énekeltek s bezáró beszéd után 9 órakor véget ért a kedves családi színi ünnepség, melyről a megjelent nagy közönség is meghatva távozott.

KÖZGAZDASÁG

Az Udvarhelymegyei Gazdasági Egylettől,

3—1908 szám.

Meghívó.

A gazdasági egyesület választmánya a folyó hó 13-án d. e. 10 órakor a vármegyeház kistermében rendes választmányi ülést tart, melyre a választmány tagjai tisztelettel meghívótnak.

Tárgy:

1. A székelykereszturi kiállítás.
2. Folyó ügyek.

Székelyudvarhely, 1908 jan. 6.

Az elnökség.

Kiadja: Betegh Pál újságkiadó intézete.

Cserefaeladás

Aszé kely-bethlenfalvi erdőn a vasuti állomástól 3 kilométer távolságban 162 szál 25.4 1 centiméter átmérőjű cserefa eladó. Az árfelel értekezhetni Öszváth Miklós tanítónál Zetelakán.

4093—907. sz.

Hirdetmény.

Székelyudvarhely város képviselő-testületének 1907. évi június hó 17-én kelt 112—907. sz. véghatározatával az Iskola utca és a Sósfürdőnél építendő hidak munkáit 6000 korona összeg erejéig engedélyezte.

Fent említett munkálatok fogantatásának biztosítása céljából az 1908. évi január 19 napjának d. e. 9 órájára a Székelyudvarhely városi tanács nagytermében zárt ajánlati versenytárgyalás hirdette'ik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó és a részletes feltételekben előírt 10 százaléknál bányapénzzel ellátott zárt ajánlataikat kitűzött nap délelőtt 9 órájáig a nevezett hivatalhoz annyiival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatokra vonatkozó műszaki műveletek és részletes feltételek a város mérnökénél a rendes hivatalos órákban naponta d. e. 8—12 ig. d. u. 3—5-ig megtekinthetők.

Kelt Székelyudvarhelyen, 1908. január 11

Bodo Ferenc, polgármester.
Gothárd János, városi mérnök.

Egy kb. 20 HP Lokomobil

jó használható állapotban azonnali megvételre kerestetik. Ajánlatok a Libáni Faipar R.-T. Gőzfűrészkezelő ségéhez Gyergyólibántelepre intézendők

919—1907.

ÁRVERÉSI HIRDETMEY.

Alólirott bir. végrehajtó az 1881 évi LX. t. c. 102 §-a értelmében közzé teszi, hogy a székelyudvarhelyi kir. törvényszék 1907 évi 6706 sz. végzése következtében Dr. Kovácsy Albert ügyvéd által képviselt Deutsch Mór és fiai cég javára Ritter Lipót ellen 789 kor. 5 fill. s jár. erejéig 1907. évi december hó 23-án fogantatott kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 1899 koronára becsült ingóságokból a nem igényelt 1242 korona becsérték: Férfi és fiu gyermekruhák, berendezések, szobor, szobababok és cégtáb-

lából álló ingóságok nyilvános birói árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a sz. udvarhelyi kir. járásbírósa 1907. évi V. 650/2 sz. végzése folytán 789 K 5 f. tőke ennek 1907 évi dec. hó 1-től 6 százelek kamatai, és eddig összesen 92 K 80 fillérben biróilag már megállapított és a még felmerülő költségek erejéig Székelyudvarhelyen Kossuth utcában Ritter Lipót feliratu üzletben leendő megtartására 1908. évi január hó 22-ik napjának d. u. 3 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érin-

tett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igénylőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Székelyudvarhelyen, 1908 évi január hó 9-én

NAGY LAJOS

kir. bir. végrehajtó.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótléka

egy régióknak bizonyult háziszere, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult közvényűnél, oszúnál és meghűléseknél, bedörzsölésével söléskeppen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K1.40 és K2.— és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerár az „Arany oroszlánhoz”,
Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Mindennapi szétküldés.

Képes levelezőlapok, finom hazai levélpapírosok dobozokban és doboz nélkül nagy választékban kaphatók

BETEGH PÁL
könyv-, zenemű- és papírkereskedésében Székelyudvarhelyt

A MAGYARGAZDÁK ÉRTEKESÍTŐ SZÖVETKEZETE

előnyös árak mellett ajánlja a magyar királyi szőlőtelepeken termelt és a magyar királyi pincemesteri tanfolyam által kezelt

BORAIT

palackokban és hordókban 50 literen felül, melyeknek tisztaságáért szavatol. Ugyisintén likör és rumokat, melyek palackokban is kaphatók.

ad 1451—907. kmb. p. sz.

Meghívó.

Az 1907. évi XIX. t.-c. alapján működő székelyudvarhelyi kerületi munkásbiztosító pénztár közgyűlési kiküldött tagjait, a m. királyi állami munkásbiztosítási hivatal 2241—1907. számú körrendelete alapján 1908. évi január hó 20-án este 7 órakor Székelyudvarhelyt, a városi tanácsház nagytermében, tekintet nélkül a megjelentek számára, kezdődő

rendkívüli közgyűlésbe

ezennel oly figyelmeztetéssel hívjuk meg, hogy az alábbi tárgysorozatban felvett ügyek tárgyalhatók és a közgyűlésben csakis a meghívott tényleges kiküldött tagok vehetnek részt, akik szavazati jogukat személyesen gyakorolhatják.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. A pénztár igazgatóságába az alkalmazottak sorából 2 rendes, 2 póttag; a felügyelő bizottságba 1 tag; a választott bírósági ülnököknek a munkaadók sorából 6 rendes és 4 helyettes, valamint az alkalmazottak sorából 10 rendes és 5 helyettes tag megválasztása, a közgyűlési kiküldöttek sorából.
3. Az országos munkásbetegsegélyző és balesetbiztosító pénztárba közgyűlési kiküldötteknek a munkaadók sorából 3 helyettes és a segédek sorából 1 rendes és 3 helyettes tag megválasztása.
4. A pénztár 1907. évi június 30-ikáig gyűjtött 9296 K 13 f. vagyonának mily célra való felhasználása felett a törvény 199. §-a értelmében hozandó határozat.

A kerületi munkásbiztosító pénztár elnöksége

Kedves István

pénztárnok.

Betegh Pál

igazgató-elnök.

BÉLYEGZŐK

megrendelésre mindenféle kivitelben-
bárhova a legpontosabban szállit-
tatnak **Betegh Pál** könyv-, papí-,
író, rajzszer- és zenemű kereske-
deséből Székelyudvarhelyt.

18222—907. tlkvi szám.

Hirdetmény.

Falkaslaka község erdő és legelő arányosítása folytán szükségessé vált telekkönyvi átalakítás és azzal kapcsolatos telekkönyvi helyesbítési ügyben az 1892. évi 29. t. c. értelmében a tényleges birtoklás tulajdonjogának telekjegyzőkönyveikbe való bejegyzése és a telekkönyvi bejegyzések helyesbítése iránti eljárás befejeztével.

Ez azzal a felhívással tétetik közé:

1. hogy mindazok, kik az 1886. évi 29. t. c. 15. és 17. §§-ai alapján ide értve a §-oknak az 1889. évi 38. t. c. 5. és 6. §§-okban és az 1891. évi 16. t. c. 15. §-a pontjában foglalt kiegészítéseit is, valamint az 1889. évi 38. t. c. 7. §-a, és az 1891. évi 16. t. c. 15. §-b pontja alapján eszközölt bejegyzések, vagy az 1886. évi 29. t. c. 22. §-a alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják a végbéli törlési keresetüket hat hónap alatt, vagyis 1908. évi július hó 15. napjáig be zárólag alólírt telekkönyvi hatóság-hoz nyujtsák be, mert ha az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset, annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett hátrányára nem szolgálhat.

2. hogy mindazok, kik az 1886. évi 29. t. c. 16. és 18. §-ainak értelmében ideértve az utóbbi §-ának az 1889. évi 38. t. c. 5. és 6. §§-aiban foglalt kiegészítéseit is a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, irásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt vagyis 1908. évi július hó 15. napjáig be zárólag nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő letelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog.

3. hogy mindazok, a kik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül az eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogait bármely irányban sértve vélik, ideértve azokat is, kik a tulajdonjog arányainak az 1889. évi 38. t. c. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1908. évi július hó 15. napjáig be zárólag nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az említett bejegyzéseket pedig csakis a törvény rendes útján és csak időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személynek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek a felek, a kik a hitelesítő bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszersmint egyszerű másolatokat is csatolnak, vagy ilyenek pótlólag benyujtanak az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.

Székelyudvarhely, 1907. dec. 29.
GRAFFIUS, kir. trvszéki egyesbíró.

BOR!

Fernengel Gyula székely-
udvarhelyi bornagykeres-
kedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

Most jelent meg

Székelyek naptára.

Gazdag cikksorozatokkal. Szenzációs tartalommal. Pontos és nagyszerűen csoportosított vásárjegyzékek. Kizárólag székely tárgyú dolgozatok: a székely ipar, gazdaság, erdő, nép viselet és kiállításról stb. szólnak. Sok és szép képek! Ára 60 fillér. Már kapható **Betegh Pál** könyvkereskedésében Székelyudvarhelyt, Kossuth utca 31. sz.

HÖLGYEIM!

Csak egyszer, próbaképpen rendeljék meg a csodahatású szépitő szert, a dr. Biró-féle **HAVASI GYOPÁR-CRÉMET**, és meg fognak róla győződni, hogy ezen csodaszer azonnal eltávolít szept, májfoltot, mindenféle tisztátalanságot az arcról és a bőrnek gyönyörű üdöséget, fiataloságot kölcsönöz. Nagy tégely 1 korona, próbátégely 70 fillér.

Vérszegénység, étvágytalanság, idegesség gyógyítására a leghatásosabb készítmény a dr. Biró-féle **TOKAJI CHINA-VASBOR**. Rendkívül kellemes ízű, erősít, tisztítja a vért, 1 üveg ára 2 kor. 40 fillér.

„ARANYHARMAT.”

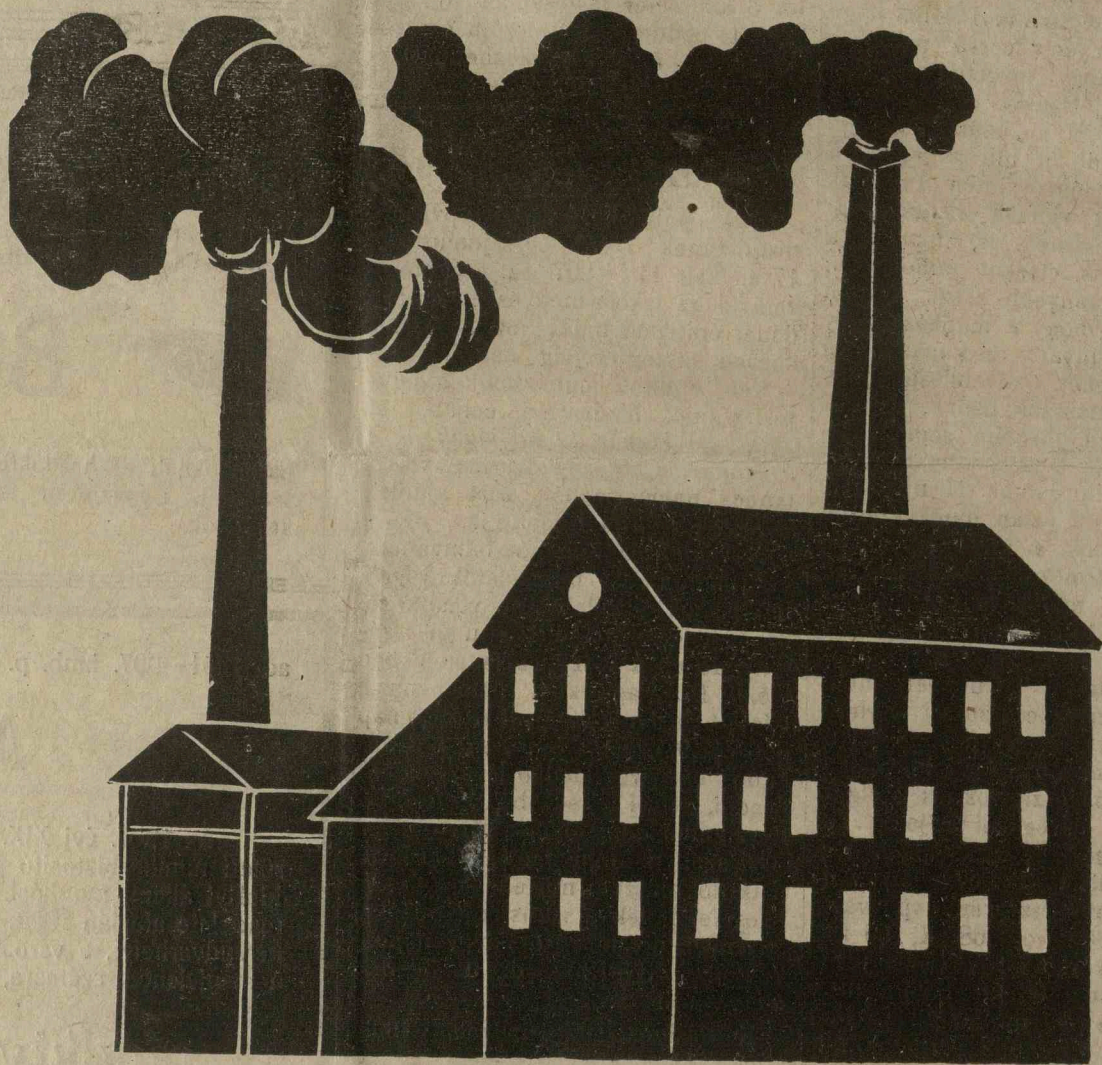
A legdivatosabb hajszínt, a szép aranyzőke haját lehet használatát által megszerezni. E szer teljesen ártalmatlan úgy a hajra, mint az általános egészségre. Nem fest! Nem piszkít! Egy üveg ára 3 K. Mindezekből főraktár: **WOLF** gyógyszerár Kolozsvár. Székelyudvarhelyen kapható: **NAGYSOLYMOSI KONCZ ÁRMIN** „Oroszlán” gyógyszerárban és **SOLYMOSSY**-féle gyógyszerárban.

Új kocsik

szekerek,

gazdasági felszerelések, ekék, eketaligák kaphatók s mindenféle más megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközöl. **Lakatos Mihály** kovácsmester Székelyudvarhelyt, báró Orbán Balázs utca 7. sz. alatt. Készítményeimért teljes felelősséget vállalok.

Műmalom.

Midőn tudomására hoztam a nagyérdemű közönségnek, hogy telepemen, az állomás szomszédságában egy **MŰMALMOT** építettem s azt már régebben üzembe hoztam; jelen esetben arról kívánom értesíteni a t. fogyasztó közönséget, miután malmom igen kicsinek bizonyult, mivel annyi őrlőim voltak, hogy nem bírtam azonnal kielégíteni, sokan kénytelenek voltak várni: ezen a bajon segitettem azáltal, hogy malmomat tetemesen megnagyobbítva, 2 pár kövel és 2 hengerrel stb. még felszerelve, azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy bármilyen nagy számban jövő őrlőimet azonnal kitudom elégiteni. Várni senkinek sem kell, pár perc alatt a hozott gabonát megörölöm. Kukorica és vegyes őrlésre külön osztályt rendeztem be.

Képes vagyok ezután malmommal a legszebb s legfinomabb liszteket, asztali darákat stb. készíteni. Kiállok a versenyt az ország bármelyik műmalmával szemben. Így oda jutott vidékünk, hogy nem szükséges messzi vidékről behozott liszteket vásárolja, mivel az itt termelt székely búzát dolgozzuk fel. A közönség kényelmére, malom céljára fogatokat is tartok, hogy a búzát háztól elszállíthassam s a kész liszteket vissza küldhessem. **KOCSIMAT A VIDÉKRE** is küldöm ha több zsák gabona megöröltetéséről van szó, mit kérek elküldés előtt leamázsalni. Liszt megrendeléseket vagy őrlőni való gabonáért kocsimat telefoni vagy levelező lapon történő megrendelésre is küldöm.

Felvezetek székelyi fiukat **molnár inasoknak**, kiket a legszakképzettségű molnárokká képezik ki a műmalmomban. Két molnár legényt is keresek, kik a vidéken összeszedik a gabonát.

Végül megemlítem, hogy műmalmomat megyénkben (Parajdon) született **Kendoff Antal** malomépítő mérnök rendezte be, kinek irodája Budapest, VI., Andrássy-ut 38. sz. a. van.

Fábián József.